

III. PRÁVA DÁRCE

DÁRCE MÁ PRÁVO:

- kdykoliv změnit své rozhodnutí o darování krve a odstoupit od odběru
- klást dotazy ohledně dárcovství krve a okolností odběru
- na informace o významu dobrovolného a neplaceného dárcovství
- na podrobné vysvětlení metody a typu odběru krve anebo jejích složek včetně možných rizik spojených s odběrem
- na podrobné vysvětlení důvodů, které brání darování krve či krevní složky pro možné ohrožení zdravotního stavu dárce nebo možné ohrožení zdraví příjemce transfuzního přípravku z nich vyrobeného
- vědět o způsobech předodběrového vyšetření (laboratorního a klinického) a o povinných vyšetřeních, kterým je podrobena darovaná krev
- vědět, jaké jsou možnosti dalšího zpracování a využití krve a krevních složek
- na informaci o tom, že odebraná krev a její složky budou použity uvedeným způsobem, jen pokud splní kritéria bezpečnosti a jakosti
- na informace o svém zdravotním stavu a výsledku povinných laboratorních vyšetření
- na soukromí při osobním pohovoru ve vyšetřovně a během klinického vyšetření
- na ochranu před zneužitím jakýchkoliv informací týkajících se darování jeho krve a jeho zdravotního stavu
- na informaci o uchovávání osobních dat a dalších údajů o zdravotním stavu a o jejich ochraně před zneužitím dle platných zákonů

Krevní centrum FNO má konečnou odpovědnost za jakost a bezpečnost odebírané krve a krevních složek, proto má právo definitivně rozhodnout o přijetí či vyřazení dárce. Darování krve se nepovažuje za „lidské právo“.

IV. REŽIM PŘED ODBĚREM

Některé pokrmy mohou ovlivnit složení krve tak, že ji poté nelze použít pro léčebné účely. Věnujte proto, prosím, pozornost dietě a 16 hodin před odběrem nejzte nic tučného (máslo, smetanu, mléko, sýr, vejce, tučná masa, masové polévky, smažená jídla, čokoládu, ořechy apod.).

Před odběrem však není vhodné hladovět, můžete jíst ovoce, zeleninu, nemastné pečivo, libové vařené maso. Můžete pít čaj, ovocné šťávy, černou kávu bez mléka.

Ve dnech před odběrem se zdržte požívání alkoholických nápojů!

K odběru nepřicházejte unavení (noční směny, velká fyzická zátěž apod.).

A	Poliklinika	N	Klinika nukleární medicíny
B	Diagnostické centrum	O	Klinika onkologická
D	Klinika dětského lékařství Oddělení dětské neurologie	P	Klinika hematologie
I	Klinika infekčního lékařství Kožní oddělení	S	Ústav patologie
K	Krevní centrum	T	Ústav soudního lékařství Oddělení plicních nemocí a tuberkulózy
L	Lůžkový monoblok		Oddělení psychiatrické
M	Gynekologicko-porodnická klinika Oddělení neonatologie	Y	Klinika hematologie Psychiatrický stacionář

Odběrové dny:

Pondělí: 7.00-14.30 hod.

Úterý: 7.00-14.30 hod.

Středa: 7.00-14.30 hod.

Čtvrtek: 7.00-18.00 hod.

Pátek: 6.30-14.30 hod.

Bezplatná linka
800 260 004

 @krevFNO

krevni.centrum@fno.cz

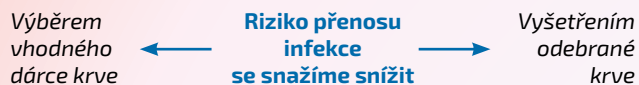
Poučení dárce krve

**Staň se dárce krve!
Potřebujeme Vás všechny!**

Fakultní nemocnice Ostrava,
Krevní centrum 17. listopadu 1790/5,
708 52 Ostrava-Poruba
www.fno.cz

I. OHROŽENÍ PŘÍJEMCE KREVŇÍ TRANSFUZE

Léčba krví a krevními složkami přináší příjemci transfuze riziko přenosu infekční choroby od dárce krve. Krví přenosných infekcí je celá řada, z praktického hlediska jsou však nejvýznamnější infekční žloutenka typu B, infekční žloutenka typu C a AIDS.

VÝBĚR DÁRCE

Riziko výskytu nemoci přenosné krví trvale nebo dočasně zvyšuje například:

- rizikové sexuální chování,
- pohlavní styk s osobou infikovanou HIV nebo nemocnou AIDS,
- střídání náhodných sexuálních partnerů,
- pohlavní styk provozovaný pro peníze nebo drogy (prostituce),
- pohlavní styk s osobou provozující prostituci,
- pohlavní styk s osobou, která užívá injekční drogy,
- úzký kontakt s nemocným s infekční žloutenkou (společná domácnost, sexuální kontakt),
- výskyt Creutzfeldt-Jacobovy nemoci a jejích variant (vCJD = BSE, TSE) v rodině,
- pobyt ve Velké Británii, Severním Irsku a ve Francii (nad 12 měsíců) v letech 1980-1996 (teoretické riziko variantní Creutzfeldt-Jacobovy nemoci), podání transfuze v letech 1980-1996 v zahraničí.
- tetování, propichování uší, body piercing, akupunktura apod.,
- potřísnění sliznice nebo poranění kůže infekčním materiálem,
- endoskopické vyšetření (např. žaludku, střev, močových a dýchacích cest),
- transfuze (podání transfuzního přípravku),
- léčba přípravky lidského původu např. pro růstové a vývojové poruchy (lidský růstový hormon),
- operace,
- neurochirurgický výkon s použitím štěpu tvrdé mozkové pleny, transplantace rohovky,
- transplantace s použitím štěpu zvířecího původu; transplantace s použitím tkáně nebo buněk lidského původu,
- pobyt v nápravném zařízení (vězení),
- léčba nebo sledování pro pohlavní chorobu,
- toxikomanie a alkoholismus,
- užívání injekčních drog, steroidů nebo hormonů nepředepsaných lékařem (i v minulosti).

Máte právo klást otázky týkající se odběru a právo kdykoliv od odběru ustoupit.

V případě pochybností se poradte s lékařem Krevního centra FNO nebo přistupte k samovyloučení.

SAMOVYLOUČENÍ

Pokud si uvědomíte, že by vaše krev mohla ohrozit příjemce transfuze, prosíme, od odběru odstupte nebo o této skutečnosti informujte pracovníky Krevního centra FNO. Máte možnost dát diskrétně příkaz ke zničení Vaší krve na dotazníku „Použití mé krve“.

DALŠÍ RIZIKA

Příjemce transfuze může být ohrožen i některými léky, které dárce užívá nebo užíval. Dlouhodobě jsou z dárcovství vyřazeni lidé, kteří užívají některé léky (tablety, injekce) na léčbu akné, lupénky, vypadávání vlasů, zbytnění prostaty apod. - isotretinoin (např. Accutane, Roaccutane), etretinat (např. Tegison, Tigason), acitretin (např. Neotigason), finasterid (např. Finex, Penester, Propecia, Proscar), dutasterid (např. Avodart). Délka vyřazení dárce závisí na léku a na způsobu podávání.

Riziko přenosu infekce zvyšuje pobyt v některých zemích. Za rizikový se považuje dlouhodobý pobyt v tropických zemích, v zemích s výskytem malárie Chagasovy choroby nebo horečky Q, pobyt v zemích se zvýšeným výskytem infekčních nemocí (např. infekční žloutenky, aj.).

Jestliže po odběru krve zjistíte, že jste byl před odběrem v kontaktu s nakažlivým onemocněním, nebo jestliže po odběru onemocníte, oznamte to, prosím, na telefonním čísle Krevního centra FNO uvedeným v tomto „Poučení dárce krve“.

riziko přenosu infekční nemoci na příjemce je nižší, pokud není dárce motivován přímým finančním prospěchem

Proto dáváme přednost neplacenému dárcovství.

riziko přenosu infekční nemoci na příjemce je nižší, pokud je dárce vyšetřen opakovaně

Proto se obracíme na dárce krve s výzvou, aby krev darovali pravidelně.

VYŠETŘENÍ ODEBRANÉ KRVĚ

Kromě vyplnění předodběrového dotazníku, laboratorní kontroly a vyšetření zdravotnickým pracovníkem (pohovor) vyšetřujeme každou krev (plazmu, krevní destičky) odebranou k výrobě transfuzních přípravků na přítomnost známek infekce:

- HBV (žloutenka B)
- HCV (žloutenka C)
- HIV (původce AIDS)
- syfilis (lues, příjice)

I přes uvedený způsob vyšetření nejsme schopni zaručit příjemci krve naprostou bezpečnost (např. proto, že test může být založen na průkazu protilátek a dárci může „trvat“ něko-

lik týdnů, než protilátku po „nakažení vytvoří“). Spolupráce s dárce a naprostá důvěra má tedy zásadní význam. V případě nevyhovujících výsledků laboratorních vyšetření budete informováni.

Průkaz infekce dárce HIV, HBV, HCV, nebo jiných závažných krví přenosných infekcí jsou důvodem vyloučení dárce z dalšího dárcovství.

Údaje o zdravotním stavu dárce uchováváme v jeho dokumentaci a při zachování zásad lékařského tajemství poskytujeme část z nich do Národního registru transfuzní služby.

Vám odebraná krev a její složky budou použity pouze v případě, že budou vyhovovat požadavkům na jejich bezpečnost a jakost.

II. RIZIKO PRO DÁRCE KRVĚ

ODBĚR KRVĚ ČI KREVŇÍCH SLOŽEK NE ZCELA ZDRAVÉMU DÁRCI

Odběr krve či krevních složek může poškodit ne zcela zdravého dárce, proto provádíme základní vyšetření která slouží ke všeobecnému posouzení zdravotního stavu dárce.

Všechny abnormálních nálezy jsou dárci oznámeny. Za dočasné nebo trvalé vyřazení z dárcovství odpovídá lékař Krevního centra FNO. O důvodech dočasného nebo trvalého vyřazení z dárcovství je dárce informován.

NEŽÁDOUCÍ REAKCE NA ODBĚR

Jako nežádoucí reakce na odběr (komplikace) se může objevit:

- krevní výron, modřina (krváčení do podkoží po vpichu), riziko této komplikace lze snížit řádným stlačením místa vpichu po odběru,
- celková reakce, mdloby, které jsou způsobeny ne dost rychlým přizpůsobením krevního oběhu změnám při odběru nebo nepřiměřenou psychickou reakcí; ke mdlobě dochází nejčastěji u dárců hladovějících, „uspěchaných“ a při příliš rychlém opuštění odběrového křesla,
- u přístrojových odběrů (kde je krev mimotělně míšena s protisrážlivým roztokem) může dojít vlivem kolísání hladiny vápníku k drobným svalovým záškubům (obvykle trnutí jazyka, mravenčení rtů apod.), pokud by nebyl vápník podán nebo rychlost odběru upravena, mohlo by dojít i k větším křečím; důležité je, aby dárce byl řádně poučen a hlásil již první příznaky (zcela výjimečně by mohlo dojít k podobným komplikacím i z jiných příčin, zásady jejich prevence i průběh jsou obdobné).

Všechn materiál používaný k vlastnímu odběru krve, krevních složek i k odběru krve k laboratornímu vyšetření je zásadně k jednorázovému použití

ŽÁDNÉ RIZIKO PŘENOSU JAKÉKOLI KRVÍ PŘENOSNÉ INFEKCE NA DÁRCE NEHROZÍ!